

Remiss av promemorian Aktivitetskravet i plan- och bygglagen
(Ds 2021:36) Finansdepartementets remiss dnr 2021/1588

Mark- och miljööverdomstolen tillstyrker förslaget och lämnar följande synpunkter.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i bedömningen att EU-domstolens dom i mål C-826/18 innebär att 13 kap. 11 § i plan- och bygglagen (2010:900) behöver ändras för att säkerställa att kraven i MKB-direktivet uppfylls. Mark- och miljööverdomstolen instämmer vidare i bedömningen att den föreslagna regleringen är förenlig med de skyldigheter som följer av Sveriges åtaganden enligt Århuskonventionen, samt att ändringen bör träda ikraft så snart som möjligt.

I promemorian beskrivs aktivitetskravet och dess funktion som en process under planläggningen där kommunen ges möjlighet att i ett tidigt skede reda ut de olika anspråk, intressen och förutsättningar som gör sig gällande i den aktuella planläggningen. Mark- och miljööverdomstolen ansluter sig till slutsatsen att aktivitetskravet i viss mån förhindrar att helt nya förutsättningar framkommer först när kommunen har antagit planen, samt att det nu framlagda förslaget innebär att den som motsätter sig ett förslag till en detaljplan som innebär en betydande miljöpåverkan kan välja att avstå från att lämna synpunkter och uppgifter som kan ha betydelse för kommunens beslut, och istället framföra dessa vid en överprövning av beslutet. Detta kan få till följd att kommunernas beslutsunderlag inte får den bredd som aktivitetskravet syftar till att tillgodose, samt att beslut att anta sådana detaljplaner i högre utsträckning angrips i efterhand. Av promemorian framgår att risken för att detta skulle inträffa bedömts som mycket liten. Mark- och miljööverdomstolen vill emellertid framhålla att en begränsning av aktivitetskravet kan komma att leda till fler överprövningar samt längre och omständligare planprocesser. Då detaljplaner som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i regel kräver ett mer omfattande utredningsunderlag samt inte sällan innefattar en större krets sakägare, vill domstolen även understryka att eventuella återförvisningar och omtag av planprocesser kan leda till inte obetydliga merkostnader för såväl kommuner som företag som agerar planintressenter. Det kan även komma att innebära merarbete i såväl kommuner, länsstyrelser som domstolar.

Mark- och miljööverdomstolen noterar att aktivitetskravet alltjämt föreslås gälla för detaljplaner som inte kan antas medföra en betydande

miljöpåverkan. Klagorätten kommer således att bero på vilken miljöpåverkan som genomförandet av detaljplanen kan antas medföra i praktiken (jfr prop. 2020/21:174 s. 144). Det kan förväntas leda till en större ökning av mål i domstolarna än vad som förutspås i promemorian (s. 33), eftersom frågan om klagorätt kräver en mer teknisk bedömning. En sådan prövning ska enligt nu nämnda förarbeten ske i domstol även i de fall kommunen bedömt att detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Mark- och miljööverdomstolen har, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, inte i övrigt några synpunkter att lämna på förslaget.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Petra Bergman och tekniska rådet Inger Holmqvist. Föredragande har varit Tina Varis.

Ylva Osvald

Tina Varis